

**Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rintamasotilaseläkelain
9 a §:n muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan pienituloisten rintamaveteraanien taloudellisen aseman parantamiseksi, että pelkkää kansaneläkettä saavan tai pientä työeläkettä saavan veteraanin ylimääräinen rintamalisä on enimmillään 45 prosenttia entisen kansaneläkkeen lisäosan määrästä. Ylimääräinen rintamalisä olisi siten enimmillään 793—984 markkaa kuukaudessa. Korotus perhesuhteista ja kuntaryhmästä riippuen on enimmillään 352—437 markkaa kuukaudessa. Lisäksi ylimääräisen

rintamalisän määrä alenisi asteittain rintamaveteraanin tulojen perusteella. Kun työeläketulo ylittää 1 000 markkaa kuukaudessa, ylimääräinen rintamalisä olisi 25 prosenttia kansaneläkkeen entisestä lisäosasta kuten nykyisin.

Korotuksen saajia olisi lain voimaan tullessa noin 23 500.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2000. Etuuden korotukset maksettaisiin takautuen, kuitenkin viimeistään syyskuussa 2000.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Talvisodan päättymisestä on 13 päivänä maaliskuuta 2000 kulunut 60 vuotta. Maasamme on tällä hetkellä noin 159 900 veteraania, joilla on rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus taikka vuoden 1918 sodassa palvelleen veteraanitunnus. Lisäksi noin 1 500 henkilöllä tulee olemaan Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain (1039/1997) 2 §:ssä tarkoitettu todistus miinanraivaustehtävään osallistumisesta.

Henkilöllä, jolla on mainittu tunnus tai todistus, on oikeus saada rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaista rintamalisää, joka vuonna 2000 on 226 markkaa kuukaudessa.

Oikeus ylimääräiseen rintamalisään on rintamasotilaseläkelain 1 §:n 3 momentin mukaan Suomessa asuvalla Suomen tai ulko-

maan kansalaisella. Rintamasotilaseläkelain 9 a §:n mukaan oikeus ylimääräiseen rintamalisään on rintamalisänsaajalla, jolle maksetaan kansaneläkettä. Ylimääräinen rintamalisä on 25 prosenttia entisen kansaneläkkeen lisäosan määrästä. Vuonna 2000 ylimääräinen rintamalisä on enimmillään kunta- ja perhesuhteista riippuen 441—547 markkaa kuukaudessa. Pienin maksettava ylimääräinen rintamalisä on 29 markkaa kuukaudessa. Ylimääräisen rintamalisän saajia on runsas 88 000 henkilöä. Miinanraivaustehtävään osallistuneella ei ole oikeutta ylimääräiseen rintamalisään.

Ylimääräisessä rintamalisässä lasketaan tuloksi tietyin poikkeuksin samat eläkkeet ja korvaukset kuin kansaneläkkeessä. Kansaneläkettä määrättäessä otetaan vuotuisena tulona huomioon vakuutetun jatkuvasti sama kansaneläkelain 26 §:ssä määritelty eläke tai

korvaus. Vaikka kansaneläkkeessä on otettu tulona huomioon sotilasvammalain mukaisen elinkoron ikä- ja omaiskorotus, ylimääräinen rintamalisä lasketaan sellaisen kansaneläkkeen perusteella, jossa elinkorkoa ei ole otettu huomioon. Jos kansaneläke on suhteutettu, ylimääräinen rintamalisä lasketaan suhteuttamattomasta kansaneläkkeestä, jota määrättäessä otetaan tulona huomioon myös ulkomailta maksettavat eläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat etuudet. Laitoshoidossa olevan eläkkeensaajan ylimääräinen rintamalisä lasketaan vähentämättömän entisen kansaneläkkeen lisäosan perusteella.

Rintamaveteraanien vähimmäiseläketoimikunta (KM 1993:18) selvitti, minkälaisille periaatteellisille näkökohdille vähimmäiseläkkeen määräytyminen perustuisi. Toimikunta päätyi rintamaveteraanien erityisaseman huomioon ottaen esittämään ansioeläkettä saaville maksettavaksi nykyistä suurempaa etuutta. Pelkän kansaneläkkeen varassa elävälle veteraanille ylimääräinen rintamalisä olisi 45 prosenttia kansaneläkkeen entisestä lisäosasta. Lisäosatulojen noustessa 1 000 markkaan kuukaudessa rintamalisän määräytymisprosentti alenisi 45 prosentista nykyiseen 25 prosenttiin entisestä kansaneläkkeen lisäosasta.

Rintamaveteraanien taloudellisen aseman parantamiseksi hallitus esittää, että ylimääräisen rintamalisän määrä korotetaan 45 prosenttiin kansaneläkkeen siitä osasta, joka vastaa entistä kansaneläkkeen lisäosaa. Ylimääräisen rintamalisän enimmäismäärä olisi tällöin kuntaryhmästä ja perhesuhteista riippuen 793—984 markkaa kuukaudessa vuoden 2000 indeksitasossa. Ylimääräistä rintamalisää saisi täysimääräisenä veteraani, joka ei saisi lainkaan työeläkettä tai sitä vastaavaa korvausta. Jos veteraani saa ylimääräiseen rintamalisäänsä vaikuttavaa työeläkettä tai korvausta, hänen ylimääräinen rintamalisänsä pieneni tulosten kasvaessa yhdellä prosenttiyksiköllä kutakin 334 markan vuotuista määrä kohden siihen tuloajaan saakka, jolla henkilö saa täyden kansaneläkkeen. Tämä tuloaraja on 3 060 markkaa vuodessa ja tällöin ylimääräistä rintamalisää laskettaessa käytettävä prosenttiluku olisi 35,8 ja ylimääräisen rintamalisän määrä olisi 631—783 markkaa kuukaudessa. Tämän tuloarajan jälkeen ylimääräinen rintamalisä pieneni edelleen asteittain yhdellä prosenttiyksiköllä kutakin 826 markan vuotuista eläketulojen

nousua kohden siten, että vuotuisten ylimääräiseen rintamalisään vaikuttavien eläketulojen ollessa suuremmat kuin 12 002 markkaa ylimääräisen rintamalisän määrä olisi nykyisen suuruinen eli 25 prosenttia kansaneläkkeen entisen lisäosan määrästä. Markkamäärät on esitetty vuoden 2000 kansaneläkeindeksitasossa 1253.

Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä tulot otettaisiin huomioon kansaneläkelain 32 a §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Prosenttimäärään vaikuttavana vuotuisena tulona otettaisiin 4 momentin perusteella huomioon myös ulkomailta maksettavat eläkkeet; sotilasvammalain mukaista elinkorkoa ei otettaisi huomioon. Nämä etuudet vaikuttavat vastaavalla tavalla ylimääräisen rintamalisän perusteena olevia tuloja määrättäessä.

Täysimääräinen ylimääräinen rintamalisä olisi 793—984 markkaa kuukaudessa kuntaryhmästä ja perhesuhteista riippuen vuonna 2000. Korotus olisi siten enimmillään noin 352—437 markkaa kuukaudessa. Ylimääräinen rintamalisä on verovapaata tuloa.

Pykälän rakennetta muutettaisiin siten, että nykyisestä 2 momentista siirrettäisiin säännös ylimääräisen rintamalisän määräytymisestä veteraanin saadessa lykättyä tai varhennettua vanhuuseläkettä 3 momenttiin ja ylimääräisen rintamalisän perusteena olevista tuloista säännös 4 momenttiin. Nykyinen 3 momentti siirtyisi 5 momentiksi.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Uudistuksesta aiheutuvat kustannukset valtiolle olisivat vuositasolla vuonna 2000 noin 46 miljoonaa markkaa. Uudistuksen tullessa voimaan 1 päivästä huhtikuuta vuonna 2000, olisivat valtion lisämenot vuonna 2000 noin 34 miljoonaa markkaa. Korotuksen saajia olisi lain voimaan tullessa noin 23 500. Perhesuhteista ja kuntaryhmästä riippuen korotus olisi enimmillään noin 352—437 markkaa kuukaudessa.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2000 kuitenkin siten, että etuuden korotukset maksettaisiin takautuvasti viimeistään syyskuussa 2000. Ylimääräisen rintamalisän korotusta ei tarvitsisi hakea vaan se myönnettäisiin viran puolesta kansaneläkelaitoksen hallussa olevien ylimää-

räiseen rintamalisään vaikuttavien tietojen perusteella.

Säännöksessä on säädetty laissa esitettyjen markkamäärien indeksitaso, jotka vastaa virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden tammikuussa

1986 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1997) 9 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 983/1996 sekä, lisätään 9 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1494/1995 ja 983/1996, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

9 a §

Ylimääräinen rintamalisä on täysimääräisenä 45 prosenttia ja kuitenkin vähintään 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 3 868,32 markkaa vuodessa. Jos henkilöllä on kansaneläkelain 26 ja 27 §:ssä tarkoitettua tuloa, edellä mainittu 45 prosentin määrä alenee prosenttiyksikön kutakin tulon 230 markan vuotuista määrää kohden kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin mukaiseen tulorajaan saakka ja sen jälkeen prosenttiyksikön kutakin tulon 569 markan vuotuista määrää kohden. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä tulo otetaan huomioon samalla tavalla kuin henkilön kansaneläkettä määrättäessä.

Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 a §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan edellä mainittua 3 868,32 markkamäärää lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävästä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa

ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruisen kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävästä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2000.

Tämän lain mukaisen ylimääräisen rintamalisän korotus myönnetään hakemuksetta käyttäen kansaneläkelaitoksen hallussa olevia ylimääräisen rintamalisän määrään vaikuttavia tietoja. Ylimääräisen rintamalisän korotus maksetaan takautuvasti viimeistään syyskuussa 2000.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden tammi­kuussa 1986 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 2000

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Sosiaali- ja terveysministeri *Maija Perho*

Laki

rintamasotilaseläkelain 9 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 28 päivänä tammikuuta 1977 annetun rintamasotilaseläkelain (119/1997) 9 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 983/1996 sekä, lisätään 9 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1494/1995 ja 983/1996, uusi 3 ja 4 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 a §

Ylimääräinen rintamalisä on 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 3 868,32 markkaa vuodessa. Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 a §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan mainittua markkamäärää lykkäysprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla. Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen suuruisen kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

Ylimääräinen rintamalisä on täysimääräisenä 45 prosenttia ja kuitenkin vähintään 25 prosenttia siitä maksettavasta kansaneläkkeen osasta, joka ylittää 3 868,32 markkaa vuodessa. Jos henkilöllä on kansaneläkelain 26 ja 27 §:ssä tarkoitettua tuloa, edellä mainittu 45 prosentin määrä alenee prosenttiyksikön kutakin tulon 230 markan vuotuista määrää kohden kansaneläkelain 26 §:n 1 momentin mukaiseen tuloajaan saakka ja sen jälkeen prosenttiyksikön kutakin tulon 569 markan vuotuista määrää kohden. Ylimääräistä rintamalisää määrättäessä tulo otetaan huomioon samalla tavalla kuin henkilön kansaneläkettä määrättäessä.

Jos kansaneläke on kansaneläkelain 25 a §:n mukaan lykätty tai varhennettu, korotetaan edellä mainittua 3 868,32 markkamäärää lykkäyskorotusprosentilla tai alennetaan varhennusvähennysprosentilla.

Sotilasvammalain mukaista elinkorkoa saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy kuitenkin sen suuruudesta kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävstä osasta, joka maksettaisiin, jos mainittua elinkorkoa ei olisi otettu huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ulkomailta maksettavaa eläkettä tai siihen rinnastettavaa jatkuvaa etuutta saavan ylimääräinen rintamalisä määräytyy sen

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

suuruisen kansaneläkkeen sanottujen markkamäärien ylittävästä osasta, joka maksettaisiin, jos mainitut tulot otettaisiin huomioon kansaneläkettä määrättäessä. Ylimääräinen rintamalisä maksetaan kuitenkin aina vähintään 20 markan suuruisena.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2000.

Tämän lain mukaisen ylimääräisen rintamalisän korotus myönnetään hakemuksetta käyttäen kansaneläkelaitoksen hallussa olevia ylimääräisen rintamalisän määrään vaikuttavia tietoja. Ylimääräisen rintamalisän korotus maksetaan takautuvasti viimeistään syyskuussa 2000.

Tässä laissa säädetyt markkamäärät vastaavat virallisen elinkustannusindeksin sitä pistelukua, jonka mukaan vuoden tammi-kuussa 1986 maksettavina olevien kansaneläkkeiden suuruus on laskettu.
